

برخیز!

هین قُمِ اللَّيْلَ که شمعی ای همام

شمع اندر شب بود اندر قیام

-مولوی، مثنوی، دفتر چهارم، بیت ۱۴۵۶

هان، آگاه باش، در شب برخیز، که تو شمعی ای بزرگوار. شمع در شب باید روشن شود. در این قمست مثنوی، مولانا با اشاره به سوره مُزَمِّل، به مخاطبش می گوید، ای هشیاری، قائم به ذات برخیز! در همین شب تیره و تاریک جهان برخیز و نور روشنایی باش. حقیقتا روشنایی تو، خودش هشدار و بیدار باشی برای گم گشتگان است. امر «قُم» برای بیدار شدن در شب، در آغاز دو سوره متوالی قرآن آمده است. در این نوشته، برداشت کوتاهی از امر «قُم» با توجه به برخی از آیات سوره مُزَمِّل و سوره مدثر تقدیم می شود.

سوره مُزَمِّل، آیات ۱ و ۲:

يَا أَيُّهَا الْمُزَّمِّلُ ﴿١﴾ قُمِ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٢﴾

ای جامه به خود پیچیده (۱) شب را جز اندکی، به عبادت برخیز. (۲)

سوره مدثر، آیات ۱ و ۲:

يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ﴿١﴾ قُمْ فَأَنْذِرْ ﴿٢﴾

ای جامه برسر کشیده (۱) برخیز و هشدار بده. (۲)

می فرماید، ای کسی که خود را درون افکار و اوهام و تصورات پیچیده ای، بیشتر این شب را برای عبادت برخیز. می فرماید، ای انسانی که لباس افکار و تصورات را برسر کشیده و به خواب رفته ای، برخیز! به عنوان هشیاری روی ذات خود قائم شو و این لباس فکر را از جلوی چشمانت پس بزن! لباس فکری که برسر کشیده ای و عقل تو شده است! برخیز و هشدار بده!

هشدار دادن چگونه است؟

می فرماید، وقتی تو برمی خیزی، هنگامی که صبح در تو طلوع کند، این قطعا از بزرگترین آیات و هشدار برای بشر است... هشدار تو این است که نمونه عینی و «عیان» صبح باشی. هشدار تو از نوع «بیان» نیست، «عیان» است:

سوره مدثر، آیات ۳۳ تا ۳۷:

وَاللَّيْلِ إِذَا دُبِرَ ﴿٣٣﴾ وَالصُّبْحِ إِذَا أَسْفَرَ ﴿٣٤﴾ إِنَّهَا لَإِحْدَى الْكُبَرِ ﴿٣٥﴾ نَذِيرًا لِلْبَشَرِ ﴿٣٦﴾ لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَقَدَّمَ أَوْ يَتَأَخَّرَ ﴿٣٧﴾

سوگند به شب چون پشت کند. (۳۳) سوگند به صبح چون رخ نماید. (۳۴) که قطعا آن یکی از بزرگترین آیات است. (۳۵) هشدار برای بشر. (۳۶) برای هر کس از شما که بخواهد پیش افتد یا پس افتد. (۳۷)

بعد از این، دیگر بر عهده هر انسانی است که اراده آزادش را برای چه انتخابی استفاده کند. اینکه هشدار بپذیرد و به ذات خودش هشیار شود، یا در این کار تاخیر کند.

-سپاسگزارم